Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus
Innehållsansvar: Susanne Roos, (susro4), Hygiensjuksköterska
Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Giltig från: 2024-01-12
Giltig till: 2025-01-12

Legionella - åtgärdsprogram vid Södra Älvsborgs Sjukhus

Sammanfattning

Riktlinjen beskriver ansvarsfördelning, förebyggande åtgärdsprogram, åtgärdsplan för vårdrelaterad Legionellainfektion samt system för Legionella-övervakning.

Förändringar sedan föregående version

Giltighetstiden förlängd i avvaktan på pågående regiongemensamt arbete.

Innehållsförteckning

Sammanfattning 1
Förändringar sedan föregående version 1
Bakgrund 1
Förutsättningar 2
    Förebyggande åtgärder 2
        Fastighetsägarens ansvar 2
        Vårdenhetens ansvar 2
Genomförande 3
    Åtgärder vid klinisk misstanke om vårdrelaterad Legionellasmitta 3
    Uppföljning 3
        Program för övervakning 3
Dokumentinformation 4
Referensförteckning 4
Länkförteckning 5

Bilaga

Legionella - Åtgärdsplan för vårdrelaterad Legionellainfektion

Bakgrund

Bakterien Legionella pneumophila kan orsaka allvarlig **lunginflammation** (”legionärssjuka”). Äldre personer och rökare löper

större risk att insjukna, liksom personer med nedsatt infektionsförsvar. Legionellabakterien kan också ge upphov till en lindrigare influensaliknande sjukdom (”Pontiac-feber”) [1-3].

Bakterien förökar sig i vattentemperaturer mellan 20°C och 45°C. Tillväxten gynnas av biofilmen som nästan alltid finns på väggarna inne i bl.a. vattenledningsrör och duschslangar. Smitta överförs till luftvägarna genom inandning av legionellakontaminerat vatten i **aerosol**form, vattendimma från duschar, vattenkranar (speciellt sådana som sällan används). Aspiration av legionellakontaminerat vatten i samband med terapeutiska åtgärder i luftvägen kan medföra sjukdom; Smitta mellan personer förekommer **inte**.

Förutsättningar

Förebyggande åtgärder

Fastighetsägarens ansvar

- Att varmvattentemperaturen överstiger 60°C i varmvattenberedare och 50°C vid tappstället efter 1 minuts spolning.
- Att kallvattentemperaturen i normalfallet understiger 20°C.
- Att vattenkranar/duschar och andra tappställen som sällan eller aldrig används, regelbundet inventeras och tas bort och ledningarna pluggas vid stamledningen.
- Att nya tappställen inte installeras om inte verksamheten kan visa att det föreligger ett otvetydigt behov.
- Att fastställt kontrollprogram följs.
- Att genomspolning görs med hett vatten på avdelning/enhet som inte använts p.g.a. ombyggnation eller om avdelningen står oanvänd.
- Att duschslangar och duschhandtag byts ut vid påvisad legionellaförekomst samt vid dåligt flöde/läckage.

[3-7]

Vårdenhetens ansvar

- Följ Vårdhandboken, avsnitt Legionella, förebyggande åtgärder.
- Om avdelning, enhet eller vårdrum är stängd eller oanvänd i mer än 1 till 6 veckor ska kranar och duschar i lokalen spolas igenom minst 3 minuter med varmt vatten och 3 minuter med kallt vatten innan patienter läggs in. Öppna kranen, gå ut och stäng dörren.
- Att kontakta kundtjänst Västfastigheter, **tfn 010-441 35 00** (knappval 2) vid verksamhetsförändring som innebär att rum med duschar och/eller kranar står oanvända >6 veckor.

- Att snarast vid planerad ombyggnation eller permanent förändrad verksamhet, kontakta fastighetsägaren för borttagande av kranar/duschar som inte används.

Genomförande

Åtgärder vid klinisk misstanke om vårdrelaterad Legionellasmitta

Att överväga:

- Legionellainfektion hos patienter med vårdrelaterad pneumoni; speciellt om patienten är immunsupprimerad.
- Vid misstanke:
- Om sjukhusförvärvad Legionellasmitta ska omgående vårdhygien kontaktas (jourtid infektionsbakjour). Följ åtgärdsplan för vårdrelaterad Legionellainfektion .

Kan misstanken **inte** avfärdas

- vidta fortsatta åtgärder enligt åtgärdsplan för vårdrelaterad Legionellainfektion och gällande epidemiplan för SÄS.
- informera chefläkare som v.b. sammankallar epidemisk styrgrupp.

Uppföljning

Program för övervakning

Årliga kontroller utförs och handläggs enligt interna handlingsplaner (Västfastigheter och vårdhygien) för Legionellaövervakning.

Fastighetsägaren ansvarar för regelbundna kontroller av varm- och kallvattentemperatur samt provtagning för Legionellaodling vid specificerade tappställen [3-7].

Mikrobiologiska laboratoriet kommunicerar provsvar till vårdhygien och fastighetsägare.

Åtgärder vidtas i dialog mellan vårdhygien, ansvarig VEC och fastighetsägare.

Dokumentinformation

För innehållet svarar

Maria Werner, överläkare, vårdhygien, SÄS
Maria Engström, hygiensjuksköterska, vårdhygien SÄS
Zoran Culjak, driftchef, Västfastigheter Borås
Eije Wennberg, teknisk förvaltare, Västfastigheter, Borås
Olavi Haapasaari, drifttekniker, Västfastigheter, Borås

Remissinstanser

-

Fastställt av

Jerker Nilson, chefläkare SÄS

Nyckelord

Legionella, legionärssjuka, lunginflammation, vatten, aerosol, dusch, befuktning

Referensförteckning

1. Sjukdomsinformation om legionellainfektion. Folkhälsomyndigheten, 2018-07-13 www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/legionellainfektion-och-pontiacfeber
2. Vårdhandboken, avsnitt Legionella, förebyggande åtgärder www.vardhandboken.se
3. Legionella i miljön – en kunskapssammanställning om hantering av smittrisker 2017-11-28 www.folkhalsomyndigheten.se
4. Legionella- risker i VVS-installationer; 2002 Stålbom G, Kling Legionella — Installatörsföretagen
5. Legionella i vatteninstallationer, Boverket, Smittskyddsinstitutet, VVS-installatörerna 2006.
6. Förebyggning av legionellasmitte- en veiledning. Vannrapport 118, 3.utgave, folkehelseinstituttet 2012
7. Legionella and the prevention of legionellosis; WHO; 2007 https://www.who.int/publications/i/item/9241562978
8. SFS 2004:168, smittskyddslagen www.riksdagen.se/sv/dokument-lagar/dokument/svensk-forfattningssamling/smittskyddslag-2004168_sfs-2004-168

9. Läkarinformation, Legionella, april-2017. Smittskyddsenheten Västra Götalandsregionen.
https://www.vgregion.se/halsa-och-vard/vardgivarwebben/vardriktlinjer/smittskydd-vastra-gotaland/anmalningspliktiga-sjukdomar---information-och-handlaggning-av-sjukdomsfall/legionella-legionarssjukan/

Länkförteckning

- Smittskyddsblad. Smittskyddsenheten Västra Götaland.
www.vgregion.se/smittskydd under rubrik Anmälningspliktiga sjukdomar
- Boverket
www.boverket.se
- Legionella i vatten. Boverket
https://www.boverket.se/sv/PBL-kunskapsbanken/regler-om-byggande/boverkets-byggregler/vatten-och-avlopp/legionella-i-vatten
- Folkhälsomyndigheten
www.folkhalsomyndigheten.se/smittskydd-beredskap/smittsamma-sjukdomar/legionellainfektion-och-pontiacfeber/legionella-i-miljon-en-kunskapssammanstallning-om-hantering-av-smittrisker/

Information om handlingen

Handlingstyp: Riktlinje

Gäller för: Södra Älvsborgs Sjukhus

Innehållsansvar: Susanne Roos, (susro4), Hygiensjuksköterska

Godkänd av: Jerker Nilson, (jerni1), Chefläkare

Dokument-ID: SAS9642-738863596-111

Version: 6.0

Giltig från: 2024-01-12

Giltig till: 2025-01-12